

Σκήτη Μαυροβουνίου

Κείμενο: Θεόφιλος Μπασγιουράκης - Φωτογραφίες: Άννα Καδαϊτζή

Παραδοσιακός και πετρόχτιστος ο ξενώνας ΗΩΣ, αγναντεύει κάθε πρωί, με καθαρή ατμόσφαιρα, την ΑΥΓΗ.

-Τον θεωρώ πολύ προνομιούχο τόπο, μου λέει η Άννα, ιδανικό για τέσσερις εποχές.

-Δεν έχεις άδικο. Εδώ θ' άξιζε ακόμα και σε καλύβι να ζει κανείς.

Θ' αναρωτιέστε, ίσως, ποιος είναι αυτός ο τόπος, που βρίσκεται τόσο ψηλά στις εκτιμήσεις μας. Δεν είναι τίποτε το διάσημο, συγκλονιστικό ή εξωτικό. Είναι απλά μια περιοχή, ισοδύναμα ευνοημένη από θάλασσα και βουνό. Η θάλασσα είναι τα παράλια της **Λάρισας** στο Βόρειο Αιγαίο και το βουνό δεν είναι άλλο από το **Μαυροβούνι** της Θεσσαλίας. Πιθανότατα το πιο ειδυλλιακό, ανάμεσα στα 13 συνολικά Μαυροβούνια της Ελλάδας.

Στους ήπιους, ανατολικούς πρόποδες αυτού του βουνού εκτείνεται το **Δημόσιο Δάσος Πολυδενδρίου**. Είναι ένας φυσικός παράδεισος 35.000 σχεδόν στρεμμάτων, που βρέχεται από τα κύματα του Αιγαίου. Ας επιχειρήσουμε να γνωρίσουμε αυτή την περιοχή, που αν και ζει στη σκιά των προβολών της δημοσιότητας, είναι προικισμένη με χαρακτηριστικά και ιδιαιτερότητες, που θα ζήλευαν πολλοί φημισμένοι τόποι στην Ελλάδα.

Ως ορμητήριό μας επιλέγουμε την **Σκήτη**, ένα ημιορεινό χωριό χτισμένο αμφιθεατρικά στις πυκνοδασωμένες πλαγιές του Μαυροβουνίου. Εδώ, σε υψόμετρο

300 μέτρων, γιορτάζει φέτος τα έκτα γενέθλιά της η «**ΗΩΣ**». Είναι ο υπέροχος πέτρινος ξενώνας, που αγναντεύει ανεμπόδιστα τους πελαγίσσιους ορίζοντες, απ' όπου κάθε πρωί αναδύεται η «**ροδοδάκτυλη ΑΥΓΗ**».

Από την Σκήτη στον Λόφο του Πυροφυλακίου

Με τριπλό σχεδόν προσανατολισμό, βόρειο, ανατολικό και νότιο, η Σκήτη είναι ένα οικιστικό σύνολο με ανεπαίσθητα παλιά σπίτια. Τα περισσότερα είναι σύγχρονα με ελάχιστα στοιχεία ντόπιας αρχιτεκτονικής. Έτσι η Σκήτη, αν και χτισμένη σε τόσο ιδιαίτερη τοποθεσία, στερείται του προνομίου να συγκαταλέγεται ανάμεσα στα παραδοσιακά ελληνικά χωριά. Η συνολική εντύπωση, βέβαια, δεν θεωρείται άσχημη. Απλά θα μπορούσε να ήταν ακόμη ωραιότερη.

Στην είσοδο του χωριού μας καλωσορίζει η «**ΗΩΣ**». Η τοικοποιία του ξενώνα αποτελείται από πολύχρωμη ντόπια πέτρα, έξοχα αρμολογημένη με λευκό τσιμέντο. Εξίσου ελκυστικοί είναι και οι εσωτερικοί χώροι, με κορυφαία την απλόχωρη κεντρική αίθουσα καθιστικού και πρωϊνού.

Την συνολική ωραία αίσθηση συμπληρώνουν τα δοκάρια οροφής από ξύλο κασταριάς, τα μασσίφ ξύλινα τραπέζια μοναστηριακού τύπου, τα μεγάλα παράθυρα με την έξοχη θέα και τον άπλετο φυσικό φωτισμό. Σ' αυτό τον όμορφο χώρο προγραμματίζουμε την πρώτη περιήγησή μας. Είναι στο ξωκκλήσι του Προφητηλίας και στον λόφο του Πυροφυλακίου.

Πάνω από τον ξενώνα συναντάμε ένα πλάτωμα του δρόμου με πέτρινη κρήνη, κιόσκι και πλατάνια. Εδώ βρίσκεται η αφετηρία του περιπατητικού μονοπατιού. Ανεβαίνουμε πέτρινα σκαλοπάτια, συναντάμε συστάδα κυπαρισσιών και κατευθυνόμαστε αριστερά. Ένας ανηφορικός τιμεντόδρομος περνάει ανάμεσα από περιποιημένες μονοκατοικίες, με λουλουδιασμένες αυλές. Σ' έναν τοίχο διαβάζουμε, γραμμένο με μπογιά: «**Συνοικία το όνειρο, οδός Μελίνας Μερκούρη**».

Μετά τα τελευταία σπίτια αρχίζει δασικός δρόμος με πινακίδα «**Μονοπάτι-Path**». Σ' ένα 5λεπτο μια παρόμοια πινακίδα μάς κατευθύνει αριστερά σε

πανέμορφο μονοπάτι, στρωμένο με ξερόφυλλα δρυός. Το δάσος είναι κατάφυτο με ρείκια, αγριοκουμαριές και κουμαριές, κέδρα και πανύψηλες βαλανιδιές. Οι θάμνοι χρυσοξυλιάς μάς υποδέχονται με φύλλα στρογγυλωπά ή ωσειδή, άλλα βαθυκόκκινα κι άλλα πορτοκαλί. Είναι ανηφορικό και πολύ υγρό το μονοπάτι μετά τις πρόσφατες κατακλυσμιαίες βροχές στην περιοχή του Μαυροβουνίου.

Σ' ένα 20λεπτο από την αναχώρησή μας φτάνουμε στο πανέμορφο ξέφωτο του **Προφητηλίας**, σε υψόμετρο **420 μ**. Γρασίδι, τραπεζοκαθίσματα και ξύλινο κιόσκι, μεγάλες βαλανιδιές και ευρύτατη θέα παντού. Το εκκλησάκι είναι χτισμένο στις 1 Ιουνίου του 1983. Συνεχίζουμε σε δασικό δρόμο με κατεύθυνση ΝΔ. Μικροπούλια, κοκκινολαίμης, θεαματικές χρυσοξυλιές, κούμαρα ώριμα με γεύση εκπληκτική. Ο ήλιος καίει σχεδόν. Στο τρίτο δεκαήμερο του Νοέμβρη η θερμοκρασία δεν θυμίζει προχωρημένο φθινόπωρο αλλά άνοιξη.

Αλλεπάλληλες πινακίδες μάς οδηγούν σε λιθόστρωτο καλντερίμι.

Στον δασικό δρόμο πάνω από τη Σκήτη προς το Πυροφυλάκιο.

Μερικά μέτρα μετά, το λιθόστρωτο γίνεται στενό μονοπάτι, που διεισδύει μέσα σε πυκνή ζούγκλα από γάβρους, πουρνάρια, κουμαριές και βάλανιδιές. Αργότερα η βλάστηση αραιώνει, δίνει τη θέση της σε ρεματιές και πλαγιές με εκτεταμένο κασταναριό. Αρκετές καστανιές έχουν ηλικία πολλών αιώνων με πελώριους κορμούς. Πάμπολλα κάστανα διακρίνονται ανάμεσα στα υγρά ξερόφυλλα, καταδικασμένα να σαπίσουν.

Φτάνουμε σε αυξένα. Μια διακλάδωση καταφορίζει απότομα προς τα ΝΑ. Απέναντι προβάλλει η κεντρική, ομαλή και μακρυνά ράχη του Μαυροβουνίου. Όλο το Δ-ΒΔ τόξο του ορίζοντα καταλαμβάνει η **Όσσα**, ο γνωστός μας **Κίσσαβος**, με την **Ανατολή**, το ψηλότερό του χωριό. Λίγα λεπτά μετά βγαίνουμε σε δασικό δρόμο, τερματίζουν οι καστανιές. Ξαναρχίζει η κυριαρχία των κουμαριών.

Ακούγονται αλυχτίσματα σκυλιών και ξαφνικά προβάλλει, σ' όλο το πλάτος του δρόμου, ένα μεγάλο κοπάδι κατσικιών.

Επάνω: Ζουμερά, κατακόκκινα κούμαρα. Αληθινή λικουδιά του δάσους.

Κάτω: Από το κιόσκι του Προφητηγιά η θέα είναι εκπληκτική. Δεξιά: Φθινόπωρο στο δάσος.

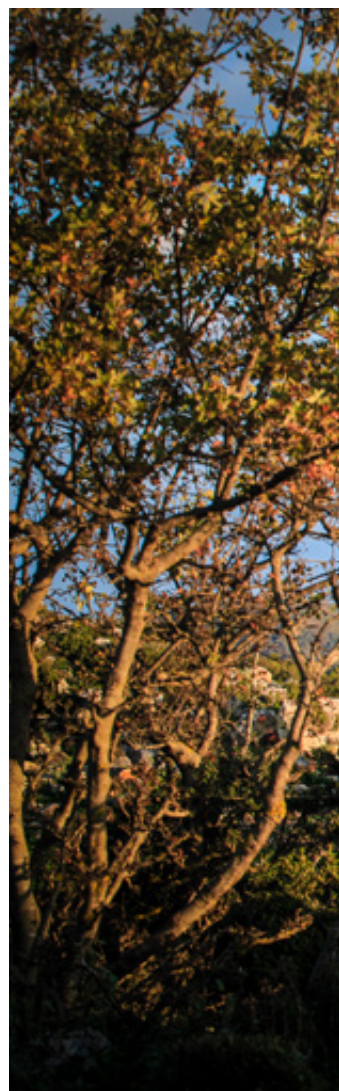

*Αριστερά: Ξωκκλήσι Προφητηλία πάνω από τη Σκήτη.
Επάνω: Η απίστευτη φθινοπωρινή φύση στο Μαυροβούνι.
Κάτω: Εισχωρώντας ανάμεσα στις ήρεμες κασικούλες.*

Ξαπλωμένος στον ήλιο είναι κι ο βοσκός, ένας ανοιχτόκαρδος Αλβανός. Του δείχνουμε την συμπαγή μάζα των ζώων, που έχουν κυριεύσει κάθε σημείο του οδοστρώματος.

-Περάστε ανάμεσά τους, μας προτρέπει. Κανένα πρόβλημα.

Πράγματι, δεν ενοχλούνται από την παρουσία μας οι κατσίκες, ακόμα κι όταν ακουμπάμε τα σώματά τους. Μια σχεδόν ώρα μετά την αναχώρησή μας φτάνουμε στην κορυφή του λόφου, σε υψόμετρο **520** μέτρων. Εδώ βρίσκεται το οίκημα του πυροφυλακίου, με τισιμεντένιο κολωνάκι

της Γ.Υ.Σ, αλεξικέρανο αλλά και εμφανή τα σημάδια της εγκατάλειψης. Η θέα είναι κορυφαία, στους ορεινούς όγκους του Μαυροβουνίου και της Όσας, στην απεραντοσύνη του Αιγαίου.

Στην επιστροφή ακολουθούμε έναν κυκλικό δασικό δρόμο, με ήπιες κλίσεις και αμέτρητες κουμαριές, φορτωμένες με γλυκούς, ζουμερούς καρπούς. Σ' ένα δίωρο ολοκληρώνουμε την συνολική μας διαδρομή, ξεκούραστη, ειδυλλιακή, ένας ευχάριστος περίπατος για όλη την οικογένεια. Μικρή ανασύνταξη και ξεκινάμε για τον επόμενο μας προορισμό.

Φρούριο Σκήτης. Βυζαντινή εκκλησιούλα σε επίπεδο θεμελίωσης, ερειπωμένος πύργος και ισχυρότατη οχύρωση.

Το Φρούριο της Σκήτης

Βγαίνουμε με το αυτοκίνητο πάνω απ' το χωριό με κατεύθυνση ΒΔ. Γρήγορα εγκαταλείπουμε τον κεντρικό δασικό δρόμο και μπαίνουμε σε παράδρομο δεξιά. Το οδόστρωμα γίνεται ανώμαλο και πολύ λασπωμένο, τελείως ακατάλληλο για συμβατικά αυτοκίνητα. Μετά από ενάμιση χιλιόμετρο ο δρόμος καταλήγει στα βραχώδη πρηνή ενός θεαματικού υψιπέδου,

όπου σώζονται τα υπολείμματα του φρουρίου της Σκήτης.

Σύμφωνα με την **Ρούλα Σδρόλια**, Αρχαιολόγο της **7^{ης} Ε.Β.Α.**, «το φρούριο της Σκήτης είναι εκτεταμένης οχύρωσης **132** στρεμμάτων, που βρίσκεται στα δυτικά της Σκήτης, σε βραχώδες πλάτωμα του Μαυροβουνίου. Το φρούριο προσφέρει μοναδική εποπτεία τόσο προς την παράλια διαδρομή όσο και στο λεκανοπέδιο της Αγιάς. Ταντίζεται με την Βυζαντινή **Κενταυρόπολη**, που ιδρύθηκε τον 6^ο

Η πλημμυρισμένη τεχνητή λιμνούλα με τα θολά νερά από τις δυνατές βροχές.

αιώνα από τον αυτοκράτορα **Ιουστινιανό**, με σκοπό να προστατεύσει τους πληθυσμούς της περιοχής.

Τα τείχη είναι κτισμένα με αρκετά μεγάλες πέτρες, που σχηματίζουν σειρές και έχουν πλάτος 2 μέτρων και διατηρούμενο ύψος 2-3 μέτρων. Στα ΒΑ υπάρχει προσθήκη των μεσοβυζαντινών χρόνων, στην οποία ανήκει και ο μοναδικός σωζόμενος πύργος (1) Τα τείχη στο σημείο αυτό έχουν μικρότερο πάχος και περιέχουν αρκετά τμήματα κεραμιδιών. Καλύτερα διατηρείται η Α και Ν πλευρά, ενώ η Β έχει καταρρεύσει. Στο εσωτερικό της οχύρωσης έχουν εντοπισθεί δεξαμενή και εκκλησία των μεσοβυζαντινών χρόνων (2), ενώ αρκετά ερείπια κτισμάτων μαρτυρούν ότι εδώ βρισκόταν η αρχική θέση του οικισμού της Σκήτης, που μετακινήθηκε αργότερα προς ανατολάς.

Το όνομα του οικισμού της Σκήτης, προέρχεται από την σκίτη των **Αγίων Αναργύρων**, που εγκαταστάθηκε τον 12ο αιώνα, στην χαράδρα βόρεια από το κάστρο, αποτελώντας το νότιο όριο του **Όρους των Κελλιών**, το οποίο απλωνόταν στον Κίσαβο. Η μοναστική χρήση της ευρύτερης περιοχής συνεχίσθηκε

και στα μεσοβυζαντινά χρόνια, όπως αποδεικνύεται τόσο από τη Μονή Αγίων Αναργύρων όσο και από τα μοναστήρια του Δάσους του Πολυδενδρίου, στα νότια της Σκήτης,

Ως προς την σημασία του οχυρού της Σκήτης οφείλεται στον έλεγχο της παραλιακής οδού, που χρησιμοποιούνταν συχνά για τη σύνδεση Μακεδονίας-Νότιας Ελλάδας, όταν επικρατούσε ανασφάλεια στα Τέμπη. Την ίδια οδό προστάτευε η μεγάλη σειρά κάστρων του Κισάβου, με νοτιότερο το κάστρο της **Βελίκας**. Η χρήση της οδού αυξάνεται στην μεσοβυζαντινή περίοδο (11^{ος}-12^{ος} αι.) Είναι γνωστή η πορεία του **Αλέξιου Κομνηνού** με το στρατό του, που έπεσε κάτω από την προστασία του κάστρου της Σκήτης για να κατευθυνθεί από τα νότια στη Λάρισα, που πολιορκούνταν από τους Νορμανδούς. Στη συνέχεια, την πορεία της οδού στα δυτικά του Μαυροβουνίου, προστάτευε το φρούριο στο **Καστρί**, πάνω από τη Λίμνη Κάρλα.»

Θα 'πρεπε, τέλος, να προσθέσουμε ότι η Α πλευρά του φρουρίου δεν είναι οχυρωμένη, αφού την απόλυτη προστασία της έχει προαιώνια αναλάβει η

φύση με απόκρημνους βραχώδεις σχηματισμούς. Που ορθώνονται πανύψηλοι, κατακόρυφοι και τελείως απροσπέλαστοι, πάνω από την ασφάλτινη διαδρομή Σκήτης-Αγιάς.

Επιστρέφοντας από το Φρούριο της Σκήτης συνεχίζουμε δεξιά το κεντρικό δασικό δίκτυο με κατεύθυνση ΝΔ. Σε απόσταση 4 περίπου χιλιομέτρων απ' το χωριό φτάνουμε στην τοποθεσία «**Ισιώματα**» Το φυσικό περιβάλλον είναι υπέροχο, κατάφυτο από πλατάνια, κέδρα και πουρνάρια, ρείκια, κουμαριές και βαλανιδιές. Εδώ, με την κατασκευή μικρού τεχνητού φράγματος, το **Δασαρχείο Αγιάς** έχει δημιουργήσει μια λιμνούλα σε υψόμετρο 300 περίπου μέτρων. Η έκτασή της ανέρχεται σε **60** περίπου στρέμματα και χρησιμεύει για την εξασφάλιση νερού άρδευσης των καστανοπερίβωλων της περιοχής.

Δυστυχώς, με τις έντονες βροχοπτώσεις των τελευταίων ημερών, έχουν παρασυρθεί μεγάλες ποσότητες χωμάτων, με αποτέλεσμα το νερό της λίμνης να είναι καφετίρινο και θολό.

Το επιβλητικό γεφύρι του Αλαμάνου, μεταξύ Σκήτης και Αγιάς.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

1. Σύμφωνα με την προσωπική μας παρατήρηση, το ύψος του πύργου φτάνει σχεδόν τα 7 μ., ενώ το ύψος της τείχισης, σε κάποια σημεία, ξεπερνάει τα 5 μέτρα.

2. Το εκκλησάκι βρίσκεται 130 περίπου μ. ΒΑ του Πύργου. Η τοιχοποιία του, από άτεχνη αργολιθοδομή διατηρείται σε ύψος θεμελίωσης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις μας οι εξωτερικές διαστάσεις είναι περίπου 7Χ4 μέτρα.

Χειροποίητος χάρτης της Σκήτης από τον Χάρη Τζήκα.

